

MINIMABELEID

**Gemeente Veldhoven
2014 - 2018**

I. Inleiding

De komende jaren verandert de rol van de lokale overheid binnen het sociale domein sterk. Gemeenten krijgen meer verantwoordelijkheden en beleidsruimte, maar onvoldoende budget om de bestaande (zorg-)structuren onveranderd in stand te laten. Als gevolg hiervan zal de positie van de burger / de zorgvrager in de toekomst moeten veranderen. Veel meer dan nu wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid. De veranderende positie van de burger blijft niet beperkt tot de voorzieningen die als gevolg van de decentralisaties tot de gemeentelijke bevoegdheid gaan horen. In feite wordt de relatie overheid – burger opnieuw gedefinieerd. Dit is het centrale thema van de kadernota Maatschappelijke Participatie 2012-2015. De gemeentelijke ambitie is geformuleerd als:

“Iedereen telt mee, iedereen doet mee en iedereen draagt bij”

Tegen deze achtergrond worden ook andere voorzieningen, zoals het minimabeleid, herzien. Het gaat dan om voorzieningen als bijzondere bijstand, kwietschelding lokale heffingen en de regeling welzijnsactiviteiten, bedoeld voor die burgers die van een laag inkomen moeten rondkomen¹.

Het feit dat iedereen meetelt komt tot uitdrukking in de gemeentelijke regelingen rond inkomensondersteuning. Regelingen als de bijzondere bijstand, en de welzijnsactiviteiten hebben mede tot doel iedereen te laten meedoen. Overigens zijn alle (gemeentelijke) verstrekkingen binnen het minimabeleid niet kostendekkend. Van de burger wordt dus altijd ook een eigen investering gevraagd.

Het principe van iedereen draagt bij is binnen het nieuwe minimabeleid zichtbaar in het uitgangspunt van zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid door burgers zelf bij het toekennen van minimavoorzieningen. Dit punt wordt in een later stadium in overleg met de ketenpartners verder uitgewerkt in het te formuleren beleid gericht op participeren.

Richtinggevend voor het te ontwikkelen / te voeren beleid, gericht op minima en armoede stelt het collegeprogramma “Samenwerking in Uitvoering 2014 – 2018”:

Er wordt een minima- en armoedebelief vastgesteld met als uitgangspunt dat inwoners actief kunnen participeren.

Eén van de basisstukken voor het te ontwikkelen beleid is de, in januari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden “evaluatie nota minimabeleid”. In de evaluatie wordt het gebruik en het bereik van de bestaande voorzieningen bekeken.

Daarnaast wordt met het te ontwikkelen minimabeleid gevolg gegeven aan de wens van de rijksoverheid (staatssecretaris Klijnsma) om het armoede en schuldenbeleid op gemeentelijk niveau te intensiveren. Zij vraagt daarbij bijzondere aandacht voor de positie van kinderen en verwijst naar het rapport van de kinderombudsman “kinderen in armoede in Nederland”². Om het beleid concreet te kunnen invullen krijgt Veldhoven voor 2014 een budget van € 87.000 en € 109.000 voor de jaren daarna. Het betreft hier een storting in het gemeentefonds. Eind 2014 vraagt de rijksoverheid een rapportage over de ondernomen acties over dat jaar.

¹ Waar het gemeentebestuur zelf een inkomensgrens mag bepalen wordt nu 105% van de voor hen van toepassing zijn de bijstandsnorm gehanteerd

² “Kinderen in armoede in Nederland”; kinderombudsman, juni 2013

De aandacht voor (de herijking van) het minimabeleid dateert van voor 2014; in de achterliggende jaren heeft de discussie over een in te voeren “veldhovenpas” hierbij een rol gespeeld.

Er zijn inhoudelijke argumenten aan te voeren, zowel voor het invoeren als voor het juist niet invoeren van een dergelijke voorziening. Maar los daarvan is het budgettair neutraal invoeren van een Veldhovenpas niet mogelijk gebleken. Daarmee kon niet worden voldaan aan de eis van de gemeenteraad voor een kostendeekkende Veldhovenpas. Om die reden wordt aan dit initiatief geen vervolg gegeven.

In het vervolg van deze nota wordt eerst kort ingegaan op

- II Doelgroep, huidige regelingen en uitvoeringsorganen
- III Het financiële kader/begroting
- IV Nieuwe opdrachten vanaf 2014:
 - a. Versterking armoede- en schuldenbeleid “de Klijsma gelden” en de voorgestelde invulling
 - b. afschaffen regeling CER en WTCG en de voorgestelde invulling
- V Voorstel nieuw beleid
- VI Bijlagen

II. Doelgroep, huidige regelingen en uitvoeringsorganisaties

Doelgroep

Volgens de minimascan die jaarlijks door Stimulansz³ gehouden wordt, leven 1.110 huishoudens (ca. 2000 personen) in Veldhoven van een inkomen rond het minimum. Dit is 5,8% van het aantal huishoudens. Tot deze huishoudens behoren 560 kinderen (minimascan mei 2014 Stimulansz).

Of iemand tot de doelgroep minima behoort wordt afgeleid van de mate waarin het inkomen hoger is dan het voor de betrokkene geldend sociaal minimum (= bijstandsnorm); op dit moment in Veldhoven 105%. Daarmee wijkt Veldhoven af van de norm (110%) die in veel gemeenten in de regio wordt gehanteerd.

Overigens wordt niet voor alle regelingen dezelfde norm gehanteerd; voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen geldt een norm van 100%.

Stichting Leergeld, hoewel geen gemeentelijke instelling, maar toch een belangrijke partner in dit werkgebied, hanteert een grens van een besteedbaar inkomen 120% van de bijstandsnorm.

Het Jeugdsportfonds, in belangrijke mate uitgevoerd door Stichting Leergeld, voorziet op aanvraag in bijdragen in contributie en sportkleding voor kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 115% van het sociaal minimum.

Regelingen en uitvoeringsorganisaties

In onderstaand overzicht wordt de aard van de betreffende regeling aangegeven. onderscheid wordt gemaakt tussen een:

- Verplichting (op grond van wettelijke bepalingen)
- bevoegdheid (waarbij de besluitvorming op gemeentelijk niveau plaatsvindt)
- aanbeveling (van de rijksoverheid)

1. Bijdrageregeling welzijnsactiviteiten

Uitvoering: afdeling WIZ, bevoegdheid

Doel van de regeling is inwoners met een laag inkomen (maximaal 105% van de voor hen toepasselijke bijstandsnorm) financieel te steunen zodat zij in staat zijn om deel te nemen aan welzijnsactiviteiten op het gebied van cultuur, sport, recreatie en educatie. Ook de kosten voor internet en telefoon vallen onder de regeling. De standaard bijdrage is maximaal € 125,25 per jaar; voor de kosten van de peuterspeelzaal kan een toeslag tot maximaal € 175,75 worden gekregen en voor schoolkosten voortgezet onderwijs een toeslag van € 84,80.

De aanvragen worden individueel behandeld en inwoners moeten bewijzen van betaling inleveren.

2. Bijzondere bijstand

Uitvoering: afdeling WIZ, verplichting, invulling op veel fronten vrij

Bijzondere bijstand wordt verstrekt in gevallen dat een aanvrager geconfronteerd wordt met onvoorziene, noodzakelijke, bijzondere kosten, waarbij het inkomen van

³ Stimulansz is een onafhankelijke stichting die gemeenten ondersteunt bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid voor de sociale zekerheid. Bijna alle gemeenten hebben een abonnement op de voorlichting en diensten van Stimulansz

belanghebbende niet volledig toereikend is om in die kosten te voorzien. Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand is het niet vereist dat belanghebbende ook recht heeft op algemene bijstand.

De huidige richtlijnen voor bijzondere bijstand zijn erg ruimhartig waarbij vanuit het verleden is bepaald dat minima in Veldhoven niks te kort zouden mogen komen en geen leningen zouden moeten aangaan. Deze uitgangspunten lijken anno 2014 erg achterhaald en niet passen bij de kanteling die binnen het hele sociale domein zichtbaar wordt. Het nemen van eigen verantwoordelijkheid en stimuleren van zelfredzaamheid kan ook zeker worden doorgetrokken naar het inpassen van bijzondere kosten binnen een beschikbare huishoudinkomen. Het nieuwe beleid zal dan ook beter aansluiten bij de kanteling.

3. Langdurigheidstoeslag/ individuele inkomenstoeslag

Uitvoering: afdeling WIZ, verplichting, bedrag vrij

Jaarlijkse toeslag voor mensen die langdurig zijn aangewezen op een uitkering op minimumniveau. De voorziening is wettelijk verplicht: op aanvraag moet deze toegekend worden als aan de voorwaarden is voldaan. Het recht wordt bepaald aan de hand van inkomens- en vermogensgegevens en de verwachting dat op korte termijn geen inkomensverbetering is te verwachten. Veldhoven hanteert een norm van 105 % van de geldende bijstandsnorm over de achterliggende drie jaar. Zowel de norm (tot max. 110%), de periode als de hoogte van het uitbetaalde bedrag worden door de gemeente bepaald (zo hanteert Eindhoven een termijn van 5 jaar).

Vanaf 1 januari 2015 (Participatiewet) wordt deze toeslag gewijzigd in de individuele inkomenstoeslag. De invulling en uitvoering van de regeling blijft voor Veldhoven gelijk. Veel gemeenten verstrekten de langdurigheidstoeslag categoriaal en maakten geen individuele beoordeling. Met de wijziging heeft de wetgever hieraan een einde gemaakt. Veldhoven heeft altijd een individuele beoordeling gemaakt voor verstrekkingen langdurigheidstoeslag waardoor de wetswijziging inhoudelijk (en financieel) geen gevolgen heeft.

4. Collectief aanvullende verzekering

Uitvoering: afdeling WIZ, bevoegdheid

Voor mensen met een minimuminkomen tot 105% bestaat de mogelijkheid gebruik te maken van een collectieve zorgverzekering. (basis- en aanvullende verzekering). Verzekeraars CZ en VGZ verlenen voor de basisverzekering en het aanvullend pakket collectiviteits-korting. Voor de premie aanvullende verzekering krijgen verzekerden een gemeentelijke bijdrage van € 12,50 per maand. Bij de begrotingsbehandeling 2012 werd voorgesteld deze voorziening af te schaffen. Met een motie is de effectivering van dat voornemen uitgesteld en de aanpassing van de beleidsregels niet doorgevoerd. Omdat dit laatste tot op heden nog steeds niet gebeurd is, wordt de regeling ook in 2014 uitgevoerd.

5. Regeling maaltijdvoorziening

Uitvoering: afdeling WIZ, bevoegdheid

Inwoners die niet zelf in staat zijn een warme maaltijd te bereiden kunnen via een maaltijdservice warme maaltijden thuis laten bezorgen. In de meerkosten die dit met zich meebrengt kan een bijdrage in de kosten gevraagd worden. De indicatie voor maaltijdvoorziening wordt vastgesteld tijdens de zogenaamde 'keukentafelgesprekken', die de gemeentelijke klantmanagers Wmo voeren. Daarbij wordt ook naar alternatieven gezocht. In de begrotingsbehandeling van 2012 werd voorgesteld ook deze

regeling af te schaffen. Met de hoeveelheid en diversiteit kant-en-klaar-maaltijden in ieder supermarkt, is een maaltijdservice geen noodzakelijke voorziening meer en wordt dan ook voorgesteld deze regeling niet meer op te nemen in het minimabeleid vanaf 2015.

6. Kinderopvang regeling

Uitvoering: afdeling WIZ, bevoegdheid

In 2013 is de Wet Kinderopvang op een aantal fronten gewijzigd. Een van die wijzigingen betreft de vaststellen van doelgroepouders. Voorheen was het een gemeentelijke verantwoordelijkheid om voor doelgroepouders een deel van de kinderopvangkosten te compenseren. Hiervoor werden middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Met het vervallen van deze doelgroepouders en middelen was er geen noodzaak meer tot compensatie van kinderopvangkosten, maar hebben wij toch gemeend voor 3 specifieke doelgroepen (tiernormoeders, sociaal medisch indicatie en WWB-cliënten met een traject) beleid te maken. De oude verordening is ingetrokken en nieuwe beleidsregels zijn vastgesteld per 1 juni 2014. Dekking voor de compensatie wordt gezocht binnen het budget van de bijzondere bijstand.

7. Kwijtschelding lokale heffingen

Uitvoering: afdeling Publiekszaken, bevoegdheid

Inwoners die qua inkomen en vermogen onder de normbedragen vallen, komen in aanmerking voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. De Leidraad Invordering is hier richtinggevend. Rechthebbenden wordt het volledige bedrag van de aanslag kwijtgescholden. Kwijtschelding is mogelijk voor: hondenbelasting (maximaal 1 hond), rioolrechten, afvalstoffenheffing en OZB.

De kosten van kwijtschelding van de afvalstoffen- en rioolheffing komen ten laste van het minimabeleid.

Het verlenen van kwijtschelding is geen verplichting maar een bevoegdheid. De wet zegt namelijk dat gehele of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden verleend aan een belastingplichtige die zijn belastingaanslag of een deel daarvan niet anders dan met buitengewoon bezwaar kan betalen. De raad bepaalt of en zo ja, van welke belasting kwijtschelding wordt verleend. De raad kan ook een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren. De Uitvoeringsregeling stelt de kosten van bestaan op 90% van de bijstandsnorm. De raad kan in afwijking van de Uitvoeringsregeling besluiten de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm.

8. Armoedebeleid

Uitvoering: afdeling WIZ, geen verplichting wel aanbeveling

Vanaf 2015 wordt structureel € 109.000 per jaar toegevoegd aan het gemeentefonds voor het intensiveren van het armoede- en schuldenbeleid. Hierbij wordt speciale aandacht gevraagd voor armoede onder kinderen en preventie en vroegsignaleren bij problematische schulden. In 2014 is nog geen start gemaakt met de vaststelling/uitvoering van dit beleid. Het voornemen is om bij de uitvoering van het armoedebeleid specifiek voor kinderen de stichting Leergeld te betrekken. Najaar 2014 zal gerapporteerd moeten worden aan ministerie SZW over hoe het beleid geïntensiveerd is.

9. Schuldhulpverlening

Uitvoering: gemeentelijke afdeling WIZ, verplichting, invulling vrij

Huidig beleid is gericht op het stabiliseren en opheffen van problematische schulden voor burgers van Veldhoven. Budgetcoaches van BSR en Stimulans hebben een rol in de vroegsignalering en laagdrempelige schulddienstverlening

10. CER (Compensatieregeling Eigen Risico)

Uitvoering: Tot 1 januari 2014 CAK, daarna afdeling WIZ, bevoegdheid

Regeling is in 2014 afgeschaft. Gemeenten hebben de vrijheid de regeling voort te zetten, aan te passen of te beëindigen. De regeling was bedoeld voor burgers waarvan verwacht wordt dat zij als gevolg van hun chronische aandoening jaar in jaar uit hun eigen risico (€ 360) vol maken. Na afloop van het betreffende jaar ontvingen betrokkenen een geldbedrag ter gedeeltelijke compensatie van het verplicht eigen risico. (in 2013 vastgesteld op € 99,-). De CER staat los van de algemene tegemoetkoming vanuit de Wtcg en is niet inkomensafhankelijk. De CER is met terugwerkende kracht per 1 januari 2014 afgeschaft. In 2013 maakten 5582 Veldhovenaren gebruik van deze regeling (ruim 12% van de bevolking). Nb niet allen behorend tot de groep minima!

11. Wtcg (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten)

Uitvoering: Tot 1 januari 2014 CAK, daarna afdeling WIZ, bevoegdheid

Vanaf 2012 is de Wtcg inkomensafhankelijk en komen alleen alleenstaanden met een inkomen tot € 24.570,- en (echt)paren met een inkomen tot € 35.100,- met extra kosten als gevolg van hun aandoening in aanmerking voor een tegemoetkoming vanuit de Wtcg. 5397 Veldhovenaren hebben deze algemene tegemoetkoming over het jaar 2012 ontvangen. De regeling is in 2014 afgeschaft. Vanaf 2014 ontvangt Veldhoven € 500.000 per jaar om de kosten die binnen de CER en deze regeling werden gecompenseerd (gedeeltelijk) te vergoeden. Met de overheveling wordt $\frac{3}{4}$ van het budget bezuinigd door de rijksoverheid.

In hoofdstuk IV wordt verder ingegaan op (de consequenties van) het afschaffen van de regelingen CER en Wtcg en de mogelijkheden voor de toekomstige invulling van de gedecentraliseerde verantwoordelijkheid.

III Financieel kader / Begroting

De mogelijkheden voor het voeren van een participierend minimabeleid zijn beperkt. In de achterliggende jaren zijn bezuinigingen voorgesteld die de gemeentelijke ondersteuning van minima zou beperken tot enkel de wettelijke verplichtingen. Bij de algemene beschouwingen 2012 is het college met een motie verzocht de bezuinigingen op minimabeleid in de begroting 2013 voorlopig niet te effectueren en te komen met beleidsvoorstellen. Hierdoor is de aangekondigde bezuiniging op minima-beleid tijdelijk opgeschort voor 2013.

De bij de begrotingsbehandeling 2013 genoemde bezuinigingen zijn wel doorgevoerd in de meerjarenbegroting. Bij de begrotingsbehandeling voor 2014 zijn hier nog eens bezuinigingen van € 50.000 aan toegevoegd, een bedrag dat in 2015 en de jaren daarna verhoogd is tot €100.000. Feitelijk is hierdoor begrotingstechnisch “dubbel” bezuinigd op het minimabeleid.

De bezuinigingen (2014 en verder) vormen dus onderdeel van de begroting. In 2014 is voor de regelingen die gezamenlijk het minimabeleid vormen € 628.175 beschikbaar. Dit is exclusief overhead- en bedrijfsvoering kosten. Met de eerste kwartaalrapportage 2014 is € 100.000 toegevoegd aan het budget 2014. Daarmee is de budgettaire ruimte gecreëerd om, conform de wens van de Rijksoverheid, invulling te geven aan een het armoedebeleid met specifieke aandacht voor kinderen en preventie en vroegsignalering van schulden. Met dit doel stort het rijk vanaf 2013 extra geld in het gemeentefonds. Het gaat om de zogenaamde Klijnsmagelden; in 2014 een bedrag van € 87.000 en, vanaf 2015, structureel € 109.000.

Alleen wanneer de Klijnsma gelden gebruikt worden om het bestaande minimabeleid te financieren (wat wettelijk mogelijk is) en dus niet gebruikt worden voor het doel waarvoor ze beschikbaar gesteld zijn, blijven uitgaven en inkomsten rond het minima-beleid min of meer in evenwicht. Wordt het Klijnsmageld wél besteed aan armoede- en schuldenbestrijding dan ontstaat, bij verder ongewijzigd beleid, in 2014 een tekort van naar verwachting € 108.000. Voor de jaren daarna, vanaf 2015 loopt dit tekort bij ongewijzigd beleid verder op tot € 261.000.

Met deze nota worden nieuwe beleidsvoorstellen en de financiële consequenties daarvan, voorgelegd. Ook wordt daarmee invulling gegeven aan het armoede- en schuldenbeleid waarvoor de rijksoverheid het Klijnsma-budget beschikbaar heeft gesteld. Bij dit nieuwe beleid gaat het om de situatie in de jaren 2015 en verder. Bij het bepalen van de hoogte van de benodigde budgetten is gebruik gemaakt van ervaringsgegevens rond gebruik en verwachte toename / afname van specifieke doelgroepen.

In het vervolg van deze nota (hoofdstuk V.) wordt het nieuwe minimabeleid (incl. armoede- en schuldenbeleid) in 2 scenario's uitgewerkt. Van belang is daarbij dat het, door de huidige financiële (on)- mogelijkheden niet mogelijk is een beleid te formuleren dat tegemoet komt aan alle wensen die rond het minimabeleid spelen⁴. Desondanks doet het geformuleerde scenario 1, het meest recht aan het uitgangspunt dat het minimabeleid van de gemeente Veldhoven burgers in staat stelt te participeren. De verwachting is dat het uitvoeren van dit nieuwe beleid tot lagere kosten leidt dan voorzetting van het huidige – oude beleid.

Her financieel overzicht in hoofdstuk V. laat zien dat het voorkeursscenario, inclusief het armoede /schuldenbeleid € 746.500 kost en het alternatieve scenario € 647.000

4 Een voorbeeld hiervan is de verhoging van het percentage om in aanmerking te komen voor minimaregelingen van 105% naar 110%

Wel vragen beide scenario's een stevige financiële investering (€ 172.353 en € 72.000) die gevonden zal moeten worden binnen de begrotingsbehandelingen van 2015 en verder.

IV Nieuwe opdrachten vanaf 2014

A Versterking armoede- en schuldenbeleid “de Klijsma gelden” en de voorgestelde invulling

De kans op armoede is in Nederland relatief gezien laag en het kabinet wil, ook in deze economisch moeilijke tijden, die verworvenheden behouden. Niemand mag door armoede buiten de boot vallen. Zeker kinderen niet. Problematische schulden kunnen een opmaat naar armoede zijn. Zij moeten vroeg worden gesignaleerd en zoveel mogelijk worden voorkomen. Om die reden heeft Staatssecretaris Klijsma structureel middelen vrijgemaakt voor intensivering van het armoede- en schuldenbeleid. Zij dringt aan op specifieke aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien en versterking van het beleid op preventie en vroegsignalering bij schulden. Zij sluit hierbij aan bij de aanbevelingen van de kinderombudsman, het zogenaamde kindpakket.

Voor Veldhoven betekent dit € 20.000,- extra voor 2013; dit bedrag is naar de algemene middelen gevloeid. Voor 2014 wordt daar nog eens € 87.000,- aan toegevoegd. Vanaf 2015 is een bedrag van € 109.000,- jaarlijks beschikbaar.

Armoedebeleid

Anno 2014 kent Veldhoven 1.110 huishoudens die leven van een minimuminkomen (105% van het sociaal minimum). In deze huishoudens leven 560 kinderen. In deze verhouding bestaat de doelgroep dus voor 25% uit minderjarigen.

Kinderen

Veldhoven kent op dit moment geen specifiek armoedebeleid voor kinderen. Wel bevat de huidige Bijdrageregeling welzijnsactiviteiten individuele vergoedingen voor burgers (ook kinderen) die leven op een sociaal minimum met daarbovenop een aantal aanvullingen voor categorieën kinderen.

De huidige bijdrage voor welzijnsactiviteiten is maximaal € 125,25 per jaar per persoon; voor de kosten van de peuterspeelzaal voor kinderen jonger dan 4 jaar kan jaarlijks een toeslag tot maximaal € 175,75 per kind worden gekregen en voor schoolkosten voortgezet onderwijs (jongeren tussen 12-16 jaar) een toeslag van € 84,80 per kind per jaar.

Andere Veldhovense initiatieven die zich bezighouden met armoedebestrijding voor kinderen en jeugd zijn de stichting Leergeld en het Jeugdsportfonds.

Stichting Leergeld verstrekt op aanvraag voorzieningen in natura, waarmee kinderen in staat worden gesteld om deel te nemen aan activiteiten binnen de maatschappij⁵. Het Jeugdsportfonds, geeft kinderen en jongeren een vergoeding voor sportactiviteiten (contributie) en sportmateriaal.

Voorgesteld wordt het minimabeleid voor kinderen in te vullen met het door de kinderombudsman aanbevolen kindpakket. Dit pakket bestaat uit vouchers voor een aantal basisvoorzieningen zoals kleding, basis zwemonderwijs, toegang bibliotheek, toegang tot lokaal openbaar vervoer en deelname aan een wekelijkse activiteit ter ontspanning of sportieve of culturele ontwikkeling. Het voornemen is om de volledige uitvoering van het beleid in samenspraak en samenwerking met de stichting Leergeld

⁵ Vergoedingen kunnen variëren van fiets, computer, sport- cultuurkosten en schoolkosten. Genoemd worden de contributie van Scouting of een sportclub, sportkleding of spullen die nodig zijn om te sporten, in de culturele sfeer bv muzikles of balletles en creatieve cursussen zoals schilderen, toneelspelen en pottenbakken.

vorm te geven. Achtergrond hiervan is dat de medewerkers van de stichting Leergeld al “achter de voordeur” komen en zodoende goed zicht hebben op de wensen en behoeften van de doelgroep.

Op dit moment wordt Stichting Leergeld gesubsidieerd met een gemeentelijke bijdrage van € 35,- per voorziening met een maximum van € 9.750,- per jaar.

Als voorwaarde voor de samenwerking met de gemeente stelt de Stichting Leergeld dat de nieuwe activiteiten binnen de eigen regels en uitgangspunten moeten passen. Leergeld wil beslist niet als “verlengstuk” van de gemeente werken of als zodanig gezien worden; zij wil onafhankelijk blijven van de gemeente en zich ook zo kunnen profileren.

Over de invulling van de samenwerking worden nadere afspraken gemaakt.

Leergeld hanteert een inkomensgrens (besteedbaar inkomen) van 120% en niet de gemeentelijke van 105%. Ook wordt een andere dan de door de gemeente gehanteerde leeftijdsafbakening gebruikt, namelijk van 4-18 jaar.

Volwassenen

Op het gebied van armoedebestrijding onder volwassenen zijn een aantal regelingen in het huidige minimabeleid opgenomen en diverse ketenpartners betrokken. Er zijn regelingen waarbij een financiële tegemoetkoming kan worden verkregen (zoals regeling welzijnsactiviteiten, bijzondere bijstand en langdurigheidstoelage) maar ook zijn er vertrekkingen in natura zoals de pakketten van de voedselbank.

Met de intensivering van het armoedebeleid leeft de wens om meer voorzieningen te creëren of regelingen te ontwikkelen waarbij mensen met een minimum inkomen niet het idee hebben aan de kant te staan omdat zij vanwege hun financiële situatie niet de mogelijkheid hebben. Daar waar de bijdrageregeling Welzijnsactiviteiten een tegemoetkoming geeft in diverse activiteiten, blijft het slechts bij een tegemoetkoming, wat voor veel mensen toch nog een financiële drempel opwerpt om echt mee te doen in de maatschappij. Daarbij worden in de regio hogere jaarbedragen verstrekt voor maatschappelijke activiteiten.

Een groot deel van de Klijnsmagelden zullen dan ook ingezet gaan worden voor het omvormen van de huidige bijdrageregeling in een regeling waarbij mensen met een minimuminkomen een goede basis hebben om echt te participeren.

Schuldenbeleid, preventie en vroegsignalering

Vanaf 2012 is de wet gemeentelijke schuldhulpverlening van kracht. Hiermee is invulling gegeven aan de verantwoordelijkheid op het gebied van schuldenproblematiek van burgers.

Naast deze wet zijn in Veldhoven een kadernota en beleidsregels vastgesteld. De uitvoering van schuldhulpverlening bestaat voornamelijk uit diagnose, stabilisatie, schuldregelingen/sanering en budgetbegeleiding. Gemeente voert hierbij de regie maar koopt in bij de ketenpartners Dommelregio en BSR/Stimulans.

Preventie en vroegsignalering wordt in beperkte mate opgepakt door de budgetcoaches van BSR/stimulans. Zij kunnen laagdrempelig en in een vroeg stadium kosteloos worden ingezet bij burgers waarbij schuldenproblematiek dreigt. Burgers kunnen zichzelf melden voor een budgetcoach of op verwijzing van bijvoorbeeld maatschappelijk werk. Ook kan een budgetcoach onderdeel uitmaken van een schuldhulpverleningstraject, maar dan is er geen sprake meer van een preventieve rol.

Om de preventie en vroegsignalering te versterken wordt gedacht aan cursussen of workshops voor burgers die gratis toegankelijk zijn, of die achteraf (bij voldoende deelname) vergoed worden, om de opkomst te stimuleren. Ervaring leert dat gratis cursussen al vrij snel niet meer bezocht worden. De uitvoering van deze cursussen zou bij bijvoorbeeld educatief centrum de Parasol gegeven kunnen worden. Contact hierover dient nog plaats te vinden.

Het project van de budgetcoaches wordt door alle betrokken partijen positief beoordeeld. De inzet van de budgetcoach heeft meerwaarde. Zozeer dat het BSR de inzet heeft opgenomen in het reguliere aanbod.

B afschaffen regeling CER en Wtcg en de voorgestelde invulling

Per 1 januari 2014 zijn er 2 regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten vervallen. De reden hiervoor is dat uit TNO-onderzoek blijkt dat de uitvoering van deze regelingen niet tot gevolg had dat het geld bij de juiste personen terecht kwam. De regering wil dat de compensatie van zorgkosten voor chronisch zieken en gehandicapten beter wordt toegesneden op de persoonlijke situatie van burgers. Gemeenten hebben beter zicht op hun burgers waardoor overheveling van deze verantwoordelijkheid naar lokale overheid gerechtvaardigd zou zijn. Tevens kan deze compensatie niet losgezien worden van de decentralisaties in het sociale domein waarmee uitvoering door lokale overheid voor de hand ligt.

Met de uitvoering van de CER en de Wtcg in 2013 is voor burgers in Veldhoven een bedrag van ongeveer 2 miljoen gemoeid. Het budget wat wordt overgeheveld voor de uitvoering door de gemeente is voor 2014 een bedrag van 500.000 euro. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden, omdat het budget simpelweg niet toereikend is.

De CER en Wtcg kenden geen inkomens- of vermogenstoets. Hiermee werden dus ook chronisch zieken en gehandicapten met riant inkomens gecompenseerd. Daar waar keuzes gemaakt moeten worden, lijkt het rechtvaardig om de doelgroep die voor compensatie in aanmerking komt te beperken tot mensen die behoren tot de minima van Veldhoven. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de definitie van minima binnen de andere regeling, namelijk 105%. Vooropgesteld dat compensatie binnen het beschikbare budget wordt uitgevoerd.

Compensatie van hoge zorgkosten door de gemeente kan op diverse manieren:

1. Compensatie middels verstrekking bijzondere bijstand
Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat vanaf 2015 (Participatiewet) de mogelijkheid vervalt om categoriale bijstand te verstrekken aan chronisch zieken en gehandicapten, waardoor iedere aanvraag individueel beoordeeld zal moeten worden, voorzien van bewijsstukken, wat hogere uitvoeringskosten met zich meebrengt.
2. Compensatie middels collectieve ziektekostenverzekering
De ziektekostenverzekeraars hebben aangegeven het vervallen van de CER en Wtcg te kunnen gaan compenseren middels de ziektekostenverzekering. Op dit moment zijn details van deze compensatie nog niet duidelijk. Of deze optie voor Veldhoven een wenselijke compensatie is, kan op dit moment dus nog niet worden bepaald.
3. Compensatie middels financiële tegemoetkoming WMO
Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat binnen de uitvoering van de WMO geen inkomensgegevens bekend zijn. Als gekozen wordt voor een inkomens- en vermogenstoets zal dit hogere uitvoeringskosten met zich meebrengen.

Er wordt gedacht aan een tegemoetkoming die via het CAK verstrekt zal worden, aangezien deze instantie wel beschikt over inkomensgegevens.

4. Compensatie middels verlagen eigen bijdrage WMO

In het verleden is een bewuste keuze gemaakt om eigen bijdragen te heffen op WMO-voorzieningen. Een aantal jaren werden deze eigen bijdrage volledig gecompenseerd voor mensen op een minimum inkomen (120% minimum). Deze compensatie is sinds vorig jaar afgeschaft om een bewuste prikkel af te geven dat voorzieningen geld kosten en gebruikt dienen te worden. Het niet-gebruik kwam nogal eens voor omdat de voorzieningen achteraf, gratis verstrekt werden. Het afschaffen van de WMO- eigen bijdrage lijkt dan ook onwenselijk. Wel kan gedacht worden aan een gedeeltelijke compensatie, nu de Wtcg is afgeschaft om chronisch zieken en gehandicapten enigszins tegemoet te komen. Uitvoering voor deze compensatie door CAK lijkt voor de hand liggend.

Een definitieve keuze is nu te voorbarig en zal gemaakt worden zodra alle opties zijn onderzocht. Hiervoor zal een afzonderlijke notitie worden vastgesteld.

V. Voorstel nieuw beleid

In het collegeprogramma Samenwerking in Uitvoering (2014 – 2018) wordt de wenselijkheid aangegeven van een minimabeleid dat burgers in de gelegenheid stelt actief te participeren. Dat gegeven, plus de wenselijkheid het armoede- / schuldenbeleid nader in te vullen, maakt het formuleren van nieuwe beleid noodzakelijk

Voor de invulling van dit nieuwe minimabeleid zijn 2 scenario's uitgewerkt. Beide scenario's bieden voorzieningen gericht op "mee-tellen", maar verschillen in de mate waarin "mee-doen" wordt mogelijk gemaakt, c.q. wordt ondersteund. Het gaat dan om de regelingen die ondersteuning bieden bij deelname aan maatschappelijke activiteiten.

Zoals al aangegeven is het binnen de huidige financiële situatie onmogelijk een beleid te formuleren dat tegemoet komt aan alle wensen die rond het minimabeleid leven. Desondanks doet het geformuleerde scenario 1, het meest recht aan het uitgangspunt dat het minimabeleid van de gemeente Veldhoven burgers in staat stelt te participeren. Ook wordt hiermee het meest aangesloten bij de wensen c.q. het feitelijk gebruik van voorzieningen door de doelgroep. Hierbij is gebruik gemaakt van de informatie uit de evaluatienota minimabeleid. Scenario 1 vraagt wel een stevige financiële investering die gevonden zal moeten worden binnen de begrotingsbehandelingen van 2015 en verder.

Voor zover deze financiële ruimte niet gevonden wordt, is een minimumvariant opgesteld (scenario 2) waarmee Veldhoven haar minimabeleid kan invullen. Bij een voorzieningenniveau onder het voorgestelde van deze tweede variant, lijkt geen sprake meer van een 'serieus' minimabeleid.

Scenario 1 – gewenst scenario

Verhoging inkomensgrens

De bestuurlijke visie die door de raad is vastgesteld, stelt dat 'mensen met een minimuminkomen niet getroffen mogen worden door bezuinigingen'. Om een bredere doelgroep te bereiken met het minimabeleid, waaronder de steeds meer voor komende arme werkenden, wordt in scenario 1 de inkomensgrens voor een aantal regelingen verhoogd van 105% naar 110%. Deze verhoging geldt voor:

- de regeling Welzijnsactiviteiten;
- de Langdurigheidstoeslag;
- de collectieve zorgverzekering;
- het nieuw te ontwikkelen participierend minimabeleid.

Met deze verhoging zal naar verwachting ongeveer 25% meer inwoners worden bereikt met de hierboven genoemde regelingen. Om deze reden wordt voor deze regelingen ook het budget met 25% verhoogd.

Voor de **regeling Welzijnsactiviteiten** is een bedrag van € 20.000 begroot. In scenario 1 wordt dit bedrag verhoogd tot € 25.000. Hiermee kan een (gemaximeerde) internetvergoeding worden verstrekt. Dit biedt een basis voor participatie. In de huidige maatschappij draait alles om internet, waarmee gesteld kan worden dat het een basisvoorziening is om in deze maatschappij mee te tellen. Buiten deze gemaximeerde internetvergoeding vinden geen verstrekkingen plaats.

Voor **kwijtschelding gemeentelijke belastingen** is een bedrag van € 200.000 begroot. Hier wordt aangesloten bij de (verwachte) realisatie van 2014. Deze regeling wordt door de minima als een flinke inkomensondersteuning beschouwd omdat er hierdoor per huishouden gemiddeld € 324 per jaar extra te besteden is. Met het kwijtschelden van belastingen kunnen ook schulden worden voorkomen en kosten be-

spaard worden op incasso van oninbare belastingvorderingen. Tevens wordt deze regeling arbeidsextensief uitgevoerd, waarmee bespaard wordt op de personeelskosten. Deze laatste 2 besparingen zijn overigens niet terug te vinden binnen dit programma.

De **regeling maaltijdvoorziening** is niet meer opgenomen in de begroting van het minimabeleid. Hiermee komt de regeling dan ook te vervallen. Hiertoe is reeds in 2012 besloten en hier wordt in het nieuwe voorstel niet op teruggekomen. In de huidige maatschappij is tal van keuze in kant-en-klaar maaltijden van goede kwaliteit en reële prijs in iedere supermarkt te verkrijgen, waarmee de noodzaak voor deze regeling is komen te vervallen.

Bijzondere bijstand is een verstrekking op basis van de Wet werk en bijstand. Na een individuele beoordeling kan voor kosten die door bijzondere omstandigheden zijn ontstaan bijstand verstrekt worden. Doordat deze kosten dan niet uit het beschikbare inkomen voldaan hoeven te worden, blijft binnen het gezinsinkomen meer beschikbaar om te participeren. Om uniformering te waarborgen zijn beleidsregels opgesteld. Met de wijzigingen binnen het sociale domein wordt steeds vaker een beroep gedaan op zelfredzaamheid en creativiteit van burgers. Om dit ook binnen de bijzondere bijstand terug te laten komen zullen in 2014 de beleidsregels aangescherpt worden. Er totale budget bijzondere bijstand wordt naar beneden bijgesteld op € 300.000.

De **collectieve zorgverzekering** blijft in scenario 1 gehandhaafd. De inkomensgrens wordt in dit scenario verhoogd naar 110%. Een goede zorgverzekering garandeert basiszorg en voorkomt schulden. Deze regeling leidt niet direct tot participatie maar past wel heel goed binnen het beleid gericht op armoedebestrijding. Het draagt bij aan het voorkomen van betalingsachterstanden bij de zorgverzekering of zelfs onverzekerd zijn. Daarbij heeft het invloed op het beroep wat gedaan wordt op de bijzondere bijstand voor medische kosten als gevolg van het niet (voldoende) verzekerd zijn. In de begroting is een bedrag opgenomen van € 47.500 (in het minimumscenario € 38.000), waarbij aansluiting gezocht is bij de (verwachte) realisatie van 2014. Er is in vergelijking tot voorgaande jaren een lichte afname in het aantal deelnemers waarneembaar, waarschijnlijk door de toegenomen diversiteit en het aanbod van andere zorgverzekeringen.

Stichting Leergeld ontvangt een jaarlijkse subsidie vanuit het minimabeleid om voorzieningen aan kinderen te bieden. Deze subsidie van ruim € 9.000 wordt in scenario 1 gecontinueerd. Zoals later in deze nota wordt toegelicht, bestaat het voornemen deze subsidie verder uit te breiden. Stichting Leergeld verstrekt geen vergoedingen maar voorzieningen in natura, waardoor deze regeling zeker bijdraagt aan participatie van kinderen.

De Wet **kinderopvang** is begin 2014 gewijzigd en vanaf dat moment zijn gemeenten niet meer verplicht om te voorzien in een tegemoetkoming voor kinderopvang. In de gemeente Veldhoven is er voor gekozen om desondanks de kosten van kinderopvang te vergoeden voor tienermoeders, uitkeringsgerechtigden in een arbeidstraject en ouders met een sociaal-medische indicatie. Daarmee krijgt ook deze doelgroep de mogelijkheid om te participeren. Beleidsregels hiertoe zijn medio 2014 vastgesteld. Door de beperking van de doelgroep is het benodigde budget sterk verminderd ten opzichte van voorgaande jaren. Het begrote bedrag is hierop aangepast.

Ter intensivering van **het armoede- en schuldenbeleid** worden vanaf 2013 structureel middelen aan het gemeentefonds toegevoegd, de zogenaamde Klijnsmiddelen. Binnen scenario 1 wordt voorgesteld deze middelen als volgt te besteden:

- Op aanbeveling van de kindermiddelencommissie wordt een kindpakket geïntroduceerd. De stichting Leergeld zal een belangrijke rol krijgen bij de uitvoering hiervan. De invulling van het pakket zal samen met Leergeld vastgesteld worden, waarna op

basis van een pilot voorzieningen in natura aan kinderen verstrekt worden. Gedacht wordt aan vouchers voor kleding, vervoer of maatschappelijke activiteiten. Het kindpakket wordt een aanvulling op de verstrekkingen die stichting Leergeld al doet. Met het vervallen van de regeling Welzijnsactiviteiten komen de verstrekkingen ten behoeve van kinderen wel onder het kindpakket. Hiervoor wordt bij wijze van pilot een bedrag van € 40.000 begroot.

- In Veldhoven hebben bureau Sociaal Raadslieden en Stimulans een belangrijke rol in vroegsignalering en preventie van schulden. Het project budgetcoaches is een samenwerking van vrijwilligers die via Stimulans geworven worden en door BSR begeleidt. Het vrijwillig karakter van dit project zorgt voor laagdrempeligheid. Een reden waardoor het project erg succesvol is en ondersteuning kan gebruiken om uitgebouwd te worden. Gedacht wordt aan het financieren van extra scholing van de budgetcoaches. Daarnaast wordt gedacht aan het gratis toegankelijk maken van workshops op het gebied van schuldenpreventie en budgetbeheer voor burgers, waar wellicht educatief centrum de Parasol een rol kan vervullen. Voor deze initiatieven wordt een bedrag van € 20.000 begroot.
- Om naast alle voorgestelde regelingen binnen het minimabeleid burgers echt in staat te stellen mee te doen aan de maatschappij is een stevige 'meedoen'regeling nodig. De huidige regeling welzijnsactiviteiten biedt burgers een bijdrage van ongeveer € 125 per jaar die voornamelijk worden gebruikt voor telefoon- en internetkosten. Daarnaast wordt nog een vergoeding verstrekt voor peuterspeelzaal (ter ontwikkeling van peuters) en schoolkosten (voor kinderen tussen 12-16 jaar). De bestaande vergoedingen worden veelal gebruikt als inkomensondersteuning omdat de verstrekte bedragen vaak niet voldoende zijn om echt mee te doen. Een extra financiële impuls is dus nodig om de huidige regeling welzijnsactiviteiten om te bouwen tot een regeling die burgers -anders dan inkomensondersteuning- mogelijkheden biedt. Hiervoor wordt een bedrag gereserveerd van € 62.500. Beleid wordt in 2014 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Scenario 2 – minimum scenario

Om niet in herhaling te vallen wordt hieronder het verschil ten opzichte van scenario 1 toegelicht.

Het verschil tussen de twee varianten zit in het besteden van een deel van de Klijnsmagelden. In scenario 2 wordt het deel wat in scenario 1 wordt gereserveerd voor het ontwikkelen van een 'meedoenbijdrage' gebruikt om een deel van de bezuinigingen op te heffen.

Mensen op een minimuminkomen hebben vaak een betalingsachterstand bij hun zorgverzekering of zijn soms zelfs onverzekerd. De collectieve zorgverzekering is dan een noodzakelijke voorziening binnen het armoedebestand en de tegemoetkoming in de premie aanvullende verzekering kan schulden voorkomen. Dit is een reden om deze voorziening te financieren uit de Klijnsmiddelen.

Met scenario 2 wordt een karig minimabeleid ingevuld. Het financiële voordeel ten opzichte van scenario 1 is € 99.500. Opgemerkt wordt dat beide scenario's het beschikbare budget op de vastgestelde meerjarenbegroting overstijgen.

Financieel

In onderstaand overzicht worden de kosten van het “nieuwe minimabeleid” met een alternatief naast het beschikbare budget 2015 gezet. De Klijnsmagelden worden apart inzichtelijk gemaakt. Het overzicht is exclusief overhead- en bedrijfsvoering kosten. Voorgesteld wordt om – nadat er een keuze gemaakt is tussen scenario 1 of 2 - het ‘tekort’ te betrekken bij de begrotingsbehandeling 2015.

	<u>Gewenst scenario</u>	<u>Minimum scenario</u>	<u>Begroting 2015</u>
Welzijnsactiviteiten (internetvergoeding)	€ 25.000	€ 20.000	€ 0
Kwijtschelding belasting	€ 200.000	€ 200.000	€ 78.191
Maaltijdvoorziening	€ 0	€ 0	€ 0
Bijz.bijstand, verdeeld over:			€ 343.188
• bijstand	€ 290.000	€ 290.000	
• langdurigheid	€ 112.500	€ 90.000	
• aflossing leningen(baat)	-€ 80.000	-€ 80.000	
Coll. zorgverzekering	€ 47.500	€ 0	€ 0
Minimabeleid algemeen (waaronder subsidie St. Leergeld)	€ 9.000	€ 9.000	€ 14.466
Kinderopvang	€ 20.000	€ 20.000	€ 39.302
Subtotaal	€ 624.000	€ 549.000	€ 475.147
<u>Klijnsma gelden:</u>			
Kindpakket (Leergeld)	€ 40.000	€ 40.000	
Preventie schuldhulp	€ 20.000	€ 20.000	
Bijz.bijstand premie zorgverzekering	--	€ 38.000	
Nieuw te ontwikkelen participerend beleid (omvorming huidige rege- ling welzijnsactiviteiten in sociaal/cultureel en maat- schappelijk veld)	€ 62.500		
Subtotaal:	€ 122.500	€ 98.000	€ 100.000
Totaal	€ 746.500	€ 647.000	€ 575.147

VI. Bijlagen

1. evaluatienota minimabeleid (2014)
2. motie 5-6 november 2012
3. brief staatssecretaris Klijnsma inz. Armoedebeleid